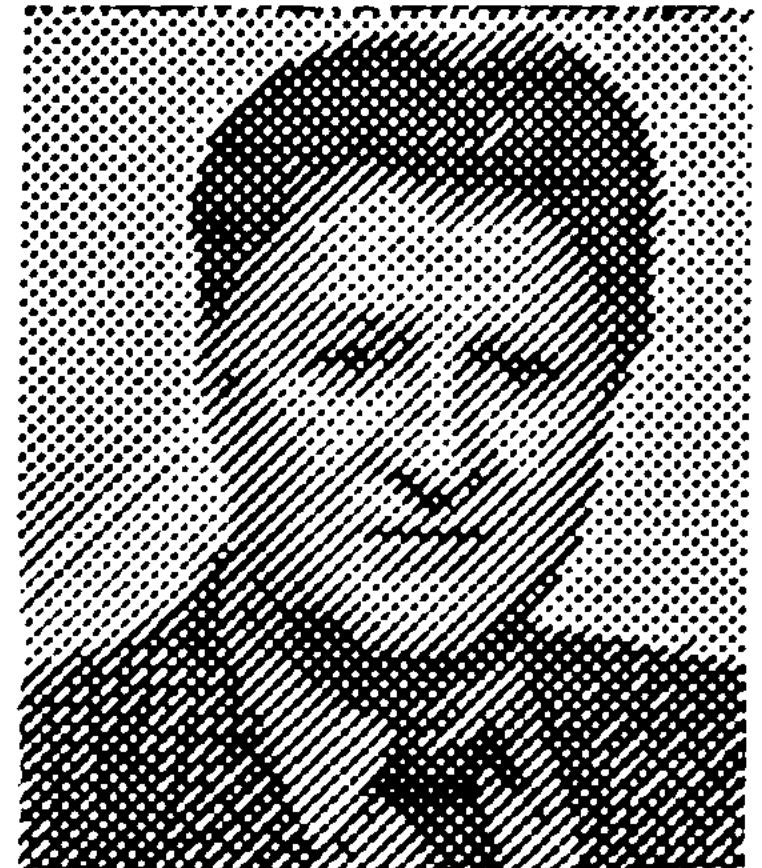

др МИЛАН МАТИЋ
Виши научни сарадник
1931 - 1994

Др Милан Милан рођен је 4. октобра 1931. године у селу Лукавац код Ваљева. Основну школу завршио је у родном месту, а гимназију у Ваљеву. Дипломирао је на Филозофском факултету у Београду, на групи за историју 1958. године. Од дипломирања до 1969. године радио је у Институту за изучавање радничког покрета, а потом у Институту за савремену историју. Магистрирао је 1975. године на Филозофском факултету у Београду. На истом Факултету 1990. године одбранио је докторат наука. Исте године изабран је у звање вишег научног сарадника.

У току своје вишегодишње научне каријере радио је на разноврсним пословима: научним, стручним, редакцијским. Стога су и његови радови различитог жанра, а углавном се односе на период историје Југославије у 20. веку. Основно, пак, подручје његовог интересовања и истраживања било је историја Србије у Другом светском рату. Упорним и минуциозним истраживачким радом остварио је и солидне резултате. Објавио је девет књига (самостално или у коауторству), од којих су две студије, три стручна дела и четири зборника историјских извора, као и преко 30 чланака и стручних прилога. Радио је на више пројеката, био члан више редакција, учествовао на бројним научним скуповима, рецензирао више књига и других радова.

Према сваком послу односио се крајње професионално: настојао је да да максимум од себе и да уради што најбоље може. Није правио разлику између "малих" и "великих" тема, стручног и научног рада, међународног или провинцијског научног скупа. Важио је као изванредан познавалац литературе и извора за подручје којим се највише бавио.

Био је поуздан: није желео ништа да уради на брзину, већ је увек настојао да провери, одвага, преиспита. Исто тако се односио и према својим текстовима: није их се лако ослобађао, већ је тежио перфекцији, па их је још једном прочитавао, проверавао, допуњавао и улепшавао.

Од бројних објављених Матићевих чланака, овом приликом поменућемо само неке: "КПЈ и стварање антифашистичког јединства у Србији за борбу против окупатора и домаћих издајника 1941"; "Штампа НОП-а Југославије 1941-1945", "Драгојло Дудић - партизански преговарач са четницима 1941"; "Издавачка делатност КПЈ и НОП-а у Србији 1941"; "Антифашистичка делатност КПЈ у устанку у Западној Србији 1941"; "Српска штампа у Другом светском рату" итд.

Најзначајнији Матићев рад, који обогаћује историографију о Србији у Другом светском рату, свакако је његова докторска дисертација "Штампа у Србији у Другом Светском рату". То је садржајно-комплексна студија са три изразито важна тематска комплекса: о историји окупаторско-квислиншке штампе, информативној пропаганди народноослободилачког покрета и гласилима четничко-равногорског покрета. У суштини то су три студијска рада, који на својеврстан начин одсликавају историјска збивања у Србији у Другом светском рату.

Део ове дисертације, потребним проширењем и допуном, објављен је прошле године као монографија у издању Института за савремену историју под насловом "Партизанска штампа у Србији 1941-1944". Иако је у претходном периоду у нас посвећена велика пажња обради историје НОП-а, поједине теме су биле запостављене у коју спада и ова, па је отуда појава ове књиге утолико значајнија.

Објаснивши историјске околности у којима је настајала партизанска штампа, др Матић је утврдио постојање преко 40 наслова листова и билтена издаваних у Србији у ратним условима. Потом је до у појединости извршио реконструкцију сваког листа: време покретања и гашења, количину издатих бројева, издаваче, уреднике и сараднике, тираж, штампарије или "технике" у којима су штампани, односно умножавани. Није запоставио да прикаже физиономију ове штампе, као и свеукупну издавачку политику, те начин како се она ширила и читала. Посебно се бавио анализом садржаја партизанске штампе, указујући на њен антифашистички карактер, као и на њену улогу на омасовљењу НОП-а, што је било у функцији остварења програма и циљева Комунистичке партије Југославије. Али, имајући у виду да је ова штампа била партијска трансмисија, строго централизована и диригована, указао је да је она изражавала уске партијске интересе и патила од идеолошке искључивости. Изворно утемељена, концепцијски осмишљена и стилски дотерана, ова студија је дала велики допринос историографији о Другом светском рату у Србији и незаобилазна је за све истраживаче који се буду бавили овом проблематиком.

Овом приликом треба поменути др Матићев рад на монографији о четничкој штампи у Србији. Остала је недовршена, али у таквој фази да би се релативно лако могла припремити за штампу. Уствари то је пионирски рад и тема о којој се мало знало до Матићеве докторске дисертације. Ко је, на пример, знао да су четници Драже Михајловића издавали преко 70 листова у Србији од 1941. до 1944. године, до истраживања др Матића то прецизно нико није утврдио, посебно што о томе није написан ниједан чланак. Са мало додатних напора и ова

недовршена монографија у догледно време треба да угледа светлост дана.

То важи и о недоврженој студији о окупаторској и колаборационистичкој штампи у Србији. И ових гласила у ратном периоду било је преко 40.

Вредно је поменути и публикацију "Векови Срба - Срби, српске државе и земље", а у којој је др Милан Матић један од четворице аутора. Ова књига је објављена 1992. године у Горњем Милановцу. За њу је Матић написао поглавље "Срби и велика царства Европе 1459-1804". То је популаран преглед историје српског народа намењен широј читалачкој публици. Др Матић је показао овом приликом да је прави професионалац, који се не држи строго свог истраживачког периода већ се упушта и у друге, па чак и оне којима се истраживачки није бавио. Ту је показао смисао синтетизованог писања.

Др Милан Матић је помно пратио и подржавао скоро сваки пројекат из области историјске науке у Ваљеву. Посебан допринос је дао као члан Организационог одбора за научни скуп "Ваљевски крај у НОР-у 1941/42" одржаном у Ваљеву 23. и 24. децембра 1986. године. Евидентан је и његов допринос као члана редакцијског одбора нашег Гласника у периоду од 1987. до 1989. године.

Редакција